

Tax Magazine Nr. 6 – nov – dec 2024

Sumar Tax Magazine Nr. 6/2024

[Cuprins](#) | [Table of contents](#)

Editorial

Valentin Alangiu – Între presiunea digitalizării fiscale și provocările electorale

De actualitate

Țuca, Zbârcea & Asociații Tax – Buletin fiscal

Sorin Biban – Evoluții recente legislative privind e-TVA, e-Factura și e-Transport. Ce trebuie să știe companiile pentru 2025

Filip Justin Cucu – Noile reguli de raportare financiară aduc mai multă predictibilitate și claritate pentru companii

Florina Parîng – Noile reguli de TVA pentru IMM-uri în UE intră în vigoare de la 1 ianuarie 2025

Mihai Petre, Cosmin Dincă – De la 1 ianuarie 2025 România va intra complet în spațiul Schengen. La ce trebuie să fie atenți transportatorii și operatorii economici?

Claudia Sofianu, Anca Atanasiu, Dan Răuț – Munca prin intermediul platformelor digitale: într-un context european proaspăt reglementat, România vizează deja combaterea neconformării

Mihai Petre, Daniela Neagoe – Beneficiile certificării AEO în era digitalizării operațiunilor vamale

Impozite directe

Romana Schuster, Camelia Bercovici – 2024 este anul aplicării MLI în România: ce trebuie făcut de acum încolo?

Alexandra Ion – Prețul lui „încă” în tranzacțiile între afiliați. La ce trebuie să fie atente multinaționalele

Marius-Leonard Irindea – Contribuția reglementărilor privind activitatea prestatorului casnic la reducerea fenomenului de muncă nedeclarată

Procedură fiscală

Adelina Raportaru, Adelina Ursățeanu – Se confirmă și la nivel național optica trasată de CJUE în privința regimului de taxare a bunurilor comercializate sub costul de achiziție/producție

Dragoș Mihail Mănescu – Sistemul R0 e-Transport: provocări și beneficii în digitalizarea reglementărilor fiscale

Bogdan Blaj, Brigitta Kedves – Controverse fiscale generate de O.G. nr. 16/2022 – regimul TVA aplicabil băuturilor pe bază de cafea și ceai

Georgiana Bugeac – Actualizarea criteriilor de mărime referitoare la întocmirea situațiilor financiare, conform Ordinului Ministrului Finanțelor Publice

Jurisprudență fiscală națională

Anca Ion – Sinteză de jurisprudență fiscală națională

Jurisprudența fiscală a instanțelor europene

Sinteza hotărârilor în materie fiscală pronunțate de Curtea de Justiție a Uniunii Europene în perioada noiembrie – decembrie 2024

Impozitul special pe bunurile

mobile de valoare mare în România: provocări înainte de primul termen de plată

Anamaria Chiru, Partener DOBRINESCU DOBREV TAX ADVISORY SRL

Începând cu 1 ianuarie 2024, a intrat în vigoare, printre altele, impozitul special pe bunurile mobile de valoare mare. Această nouă obligație fiscală îi vizează pe cei care dețin autoturisme ce depășesc un anumit prag valoric. Având în vedere că ne apropiem de primul termenul de declarare și plată pentru acest impozit special (31 decembrie 2024), contribuabilii trebuie să fie atenți la procedurile și obligațiile detaliate în Codul Fiscal.

Așadar, persoanele care au în proprietate autoturisme înmatriculate/înregistrate în România a căror valoare de achiziție individuală depășește 375.000 lei, datorează impozitul special pe bunurile mobile de valoare mare. Spre deosebire de impozitul special pe bunurile imobile de valoare mare, care este datorat doar de persoanele fizice pentru clădirile rezidențiale deținute în România (în anumite condiții), impozitul special pe bunurile mobile de valoare mare trebuie plătit indiferent de tipul proprietarului, persoană fizică sau persoană juridică.

Impozitul se datorează pe o perioadă de 5 ani începând cu anul fiscal în care are loc predarea-primirea autoturismului sau pentru fracțiunea de ani rămasă până la împlinirea perioadei de 5 ani de la această dată pentru cele la care predarea-primirea autoturismului a avut loc anterior. Pentru a exemplifica: o persoană care a achiziționat un autoturism până în 2019, inclusiv, nu datorează acest impozit, chiar dacă valoarea de achiziție a depășit plafonul de 375.000 lei, pentru că cei 5 ani de la data achiziției s-au împlinit

înainte de 2024, în timp ce pentru achiziția unui autoturism cu o valoare de achiziție peste 375.000 lei în 2023, perioada pentru care proprietarul autoturismului datorează acest impozit este de 4 ani (2024 – 2027).

Cota de impozitare este de 0,3% asupra diferenței dintre valoarea de achiziție a autoturismului și plafonul de 375.000 lei, iar declararea și plata acestui impozit se fac până la 31 decembrie inclusiv a anului fiscal curent. Pentru a reda în cifre impactul, un autoturism cu o valoare de achiziție de 900.000 lei, achiziționat începând cu 2024, atrage pentru proprietar un impozit special anual de 1.575 lei, timp de 5 ani (7.875 lei).

Având în vedere cele de mai sus, prima întrebare care apare se referă la valoarea de achiziție care trebuie avută în vedere. Codul Fiscal nu oferă clarificări dacă această valoare reprezintă prețul inclusiv TVA sau prețul fără TVA. Singurele detalii suplimentare în această privință sunt disponibile în instrucțiunile de completare ale Formularului 216 (prin care se declară acest impozit special), care precizează că „valoarea de achiziție a autoturismului” reprezintă “costul de achiziție/prețul autoturismului”.

Or, potrivit reglementărilor contabile, costul de achiziție cuprinde prețul de cumpărare, taxele de import și alte taxe (cu excepția acelor pe care persoana juridică le poate recupera de la autoritățile fiscale), cheltuielile de transport, manipulare și alte cheltuieli care pot fi atribuibile direct achiziției bunurilor respective, comisioanele, taxele notariale, cheltuielile cu obținerea de autorizații.

Astfel, dacă ne raportăm la această definiție, costul de achiziție și prețul unui bun sunt două noțiuni diferite, aspect care ridică altă întrebare: contează tipul de proprietar (persoană fizică sau juridică) în determinarea valorii de achiziție, având în vedere că o persoană juridică

înregistrată în scopuri de TVA își poate exercita 100% sau 50% dreptul de deducere a TVA aferente achiziționării unui autoturism, în timp ce pentru o persoană fizică sau o societate care nu este înregistrată în scopuri de TVA, TVA reprezintă întotdeauna un cost?

Singurul indiciu de la autorități în această privință este un material informativ în care este redat un exemplu de calcul pentru o societate înregistrată în scopuri de TVA, care utilizează în activitatea pe care o desfășoară autoturisme înmatriculate în România, valoarea de achiziție în scopul determinării impozitului special fiind stabilită ca prețul unitar, fără TVA.

O altă întrebare care apare se referă la societățile care dețin autoturisme înregistrate ca stoc de marfă sau pentru test drive. Atât timp cât aceste autoturisme sunt înmatriculate/înregistrate în România, nu există nicio excepție de la plata acestui impozit special.

În cazul în care există operațiuni de leasing pentru autoturisme, un alt aspect de avut în vedere este cine are calitatea de contribuabil (locatorul sau utilizatorul). Dacă ne raportăm la definirea contribuabilului care datorează acest impozit special, acesta este persoana care are în proprietate autoturismul în cauză. Așadar, impozitul se datorează de proprietar, această calitate revenind în toate ocaziile locatorului /finanțatorului, indiferent de tipul de leasing. Locatarul/utilizatorul va deveni contribuabil, în sensul acestui impozit special, din anul în care proprietatea asupra autoturismului îi este atribuită, ceea ce ne duce la următoarea întrebare: ce se întâmplă dacă în același an are loc și achiziția și vânzarea unui autoturism cu valoare de achiziție peste plafon? Pe regulile în vigoare, având în vedere că nu este definită o dată la care ne raportăm pentru determinarea calității de proprietar (spre deosebire de situația impozitului special pe bunurile imobile sau a impozitului pe clădiri / teren /mijloace de transport, unde

data de referință este 31 decembrie a anului anterior), fiecare persoană care are în proprietate autoturisme înmatriculate/înregistrate în România a căror valoare de achiziție individuală depășește 375.000 lei are calitatea de contribuabil și trebuie să depună declarația privind impozitul special pe bunurile imobile și mobile de valoare mare și să plătească impozitul special, indiferent de durata proprietății asupra autoturismului. Astfel, pentru anul în care un autoturism este cumpărat și vândut, impozitul special asupra acelui autoturism (cu valoarea peste 375.000 lei) se datorează în acel an de fiecare proprietar care a achiziționat autoturismul.

Chiar dacă acest impozit suplimentar pe proprietate nu are o valoare semnificativă, cota de impozitare fiind redusă și existând și un plafon neimpozabil considerabil, sunt esențiale clarificări din partea autorităților fiscale pentru o aplicare coerentă a reglementărilor și o conformare eficientă din partea contribuabililor.

Scrisoare deschisă adresată de Tax Institute președinților principalelor partide politice pro-europene și pro-democratice

Către:

Dl. Marcel Ciolacu, Președinte PSD

Dl. Ilie Bolojan, Președinte PNL

Dna. Elena Lasconi, Președinte USR

Dl. Kelemen Hunor, Președinte UDMR

Dl. Varujan Pambuccian, Deputat

Stimată Doamnă,

Stimați Domni,

Salutăm faptul că, în contextul actual, forțele politice pro-europene și pro-democratice au reușit să inițieze un dialog cu privire la programul de guvernare al României pentru 2025 și anii următori.

Vă prezentăm în cele ce urmează o serie de propuneri care, în opinia noastră, pot contribui atât la consolidarea echilibrului fiscal bugetar, cât și la stimularea muncii eficiente și a investițiilor, respectiv la dezvoltarea României pe baze moderne și durabile.

În acest moment dificil, nu ne putem permite soluții temporare care să agraveze situația fiscală pe termen mediu și scurt.

Așadar, considerăm că este imperios necesar ca orice măsuri adoptate să respecte următoarele **principii**:

1. Sarcina fiscală justă și echitabilă

Impozitele și contribuțiile sociale obligatorii trebuie stabilite în mod rezonabil, fără excepții și privilegii, ținând cont doar de mărimea veniturilor, și nu de tipul acestora. Legislația fiscală trebuie să încurajeze munca eficientă și investițiile!

1. Toleranța zero la evaziune

Măsurile legislative adoptate trebuie să descurajeze practicile comerciale ilicite și să elimine oportunitățile de fraudă create prin lege!

1. Informatizare cu sens / digitalizare orientată spre rezultate

Procesul de informatizare trebuie să aibă efectul de a reduce eforturile de declarare și conformare voluntară ale contribuabililor, dar și de a eficientiza procesul de administrare fiscală. Digitalizarea trebuie să aducă beneficii reale pentru toți cei implicați și nu doar costuri suplimentare pentru contribuabili și ANAF!

Prezentăm, mai jos, o serie de **măsuri concrete** care trebuie și pot fi adoptate în următoarele săptămâni, și care au vocația de a servi atât creșterii veniturilor la buget, cât și nevoii de a crea un cadru fiscal favorabil dezvoltării prin muncă eficientă și investiții, mai ales în actualul context economic.

1. Impozitul pe profit

Propunerile vizează creșterea competitivității României prin crearea unui climat propice investițiilor:

1. **Păstrarea cotei de impozit pe profit de 16%** care este una competitivă și respectă cerințele UE de a fi de cel puțin 15%. Revizuirea acelor măsuri care măresc artificial baza de calcul a impozitului pe profit, făcând ca rata reală de impunere să fie semnificativ mai mare.
2. **Eliminarea impozitului minim pe cifra de afaceri (IMCA 1%)** introdus în anul 2024 prin Legea nr. 296/2023, deoarece are un impact negativ asupra tuturor sectoarelor de activitate, unele fiind sever afectate.

Din datele noastre, cele mai afectate sectoare sunt:

- **sectorul auto**, care are probleme semnificative generate de politicile publice și de concurența masivă a Chinei. În România, sectorul auto (producția de autoturisme și componente) este o industrie esențială fiind cel mai mare producător industrial, ce contribuie semnificativ și la exporturi. IMCA 1% face ca rata efectivă de impozit să fie semnificativ mai mare de 16%, ajungând până la 100% și – din păcate – în unele cazuri, majorând pierderea fiscală a producătorilor, amplificându-le problemele cauzate de piață și generând risc de închidere a unor capacități de producție în România.
- **sectorul distribuției de mărfuri**, în care marea majoritate a companiilor au **capital românesc**, deci nu poate exista suspiciunea că profitul ar fi redus artificial prin prețuri de transfer. Acest sector este afectat suplimentar și de o măsură recent aprobată prin HG nr. 1393/2024 (deja atacată de contribuabili în procedură prealabilă, urmând procese în instanță) prin care IMCA 1% se calculează inclusiv la accizele incluse în prețurile de achiziție/vânzare.

Păstrarea IMCA 1% va face imposibilă atragerea de investiții noi și determină reducerea dimensiunii companiilor existente prin reorganizări, astfel încât cifra de afaceri să rămână sub pragul de 50.000.000 euro/an. Or, pentru a putea concura eficient pe plan regional, România are nevoie de consolidarea companiilor sale și nu de fărâmițare pentru a evita plata unui impozit nociv. În plus, dezavantajează companiile care au optat pentru măsura excelentă introdusă în 2020, și anume, consolidarea fiscală.

- **Eliminarea impozitului suplimentar pentru companiile din sectorul petrol și gaze** (ICAS 0,5% din cifra de

afaceri), mai ales în contextul în care comercianții angro și cu amănuntul de combustibili (indiferent de cifra de afaceri) au fost incluși în acest sector. Aplicarea pe lanțul de comercializare (producători/comercianți angro/comercianți cu amănuntul) a ICAS 0,5% (care mai e și nedeductibil la calculul impozitului pe profit!) va genera creșterea prețurilor la benzină și motorină, inflație generalizată în toate sectoarele economice și va duce la creșterea costului vieții pentru toți cetățenii României.

- 1. Reevaluarea sistemului de facilități fiscale pentru activitățile de cercetare-dezvoltare astfel încât acordarea acestora să fie condiționată de înregistrarea și valorificarea drepturilor de proprietate intelectuală în România, stimulând integrarea rezultatelor în economia națională.**
- 2. Indexarea amortizării fiscale a mijloacelor fixe cu inflația, pentru a stimula investițiile.**

O astfel de măsură ar permite investitorilor să-și recupereze investiția în mod corect și ar da încredere acestora că Guvernul României promovează măsuri care să stimuleze și nu să descurajeze investițiile noi. Măsura apare cu atât mai necesară cu cât inflația este și se așteaptă să fie în continuare la un nivel ridicat.

- 1. Majorarea la 10 ani a perioadei de recuperare a pierderilor fiscale, pentru a compensa măsura recuperării pierderii în limita a 70 % din profit. Această măsură are impact bugetar zero în următorii 5 ani, dar este necesară pentru a compensa limitarea introdusă în 2024, reducerea de la 7 ani la 5 ani a perioadei de recuperare a pierderilor în acest context fiind complet nejustificată.**
- Eliminarea limitării deductibilității dobânzilor la 1.000.000 euro pentru dobânzile plătite de companii**

către bănci sau pentru leasing financiar. Această limitare afectează companiile mari care derulează investiții mari sau care au nevoi semnificative de finanțare a capitalului de lucru. În plus, nedeductibilitatea dobânzilor la debitor coroborată cu impozitarea acestora la creditor generează o situație de dublă impunere, în totală contradicție cu toate recomandările OCDE. Limitarea deductibilității poate fi păstrată pentru finanțările externe intra-grup, ca măsură de evitare a erodării bazei de impunere în România.

- **Deductibilitate integrală a provizioanelor pentru creanțe incerte** (facturi emise și neîncasate în 30 de zile de la termenul de plată), coroborată cu nedeductibilitatea cheltuielilor cu facturi neachitate în termen de 30 zile de la scadență pentru debitor.

O astfel de măsură ar fi neutră din punct de vedere bugetar, însă este o măsură necesară pentru a asigura echitatea impunerii. Considerăm că este inadmisibil ca Statul să favorizeze companiile rău-platnice (prin deducerea unor cheltuieli neachitate) în dauna companiilor care produc și vând bunuri și servicii, suportă costurile asociate acestor vânzări (inclusiv cu proprii angajați) și – suplimentar, trebuie să suporte și impozitul pe profit aferent sumelor neîncasate.

1. **Eliminarea obligației de a întocmi dosarul prețurilor de transfer pentru tranzacțiile între companii afiliate cu sediul în România,** mai ales în cazul companiilor românești care fac parte dintr-un grup fiscal.

Regulile privind prețurile de transfer au fost concepute de OCDE pentru a combate transferul profiturilor din țări cu impozit pe profit mare în țări cu impozit pe profit mic sau zero. În cazul tranzacțiilor între companii afiliate românești acest lucru nu se poate întâmpla, un cost mai mare/mic pentru compania care achiziționează translatându-se într-un profit

mai mic/mare pentru compania care vinde. Ambele fiind în România, rezultatul pentru buget este neutru, obligația de a întocmi dosarul prețurilor de transfer fiind inutilă din punctul de vedere al veniturilor bugetare, generând doar un cost suplimentar pentru companii. Aceasta concluzie este cu atât mai evidentă în cazul companiilor ce fac parte din același grup fiscal.

1. Impozitul pentru microîntreprinderi

Acest regim fiscal a fost introdus încă din anul 2002 ca alternativă de impunere simplificată pentru companiile cu maxim 9 angajați și venituri ce nu depășeau 100.000 euro/an și a funcționat bine până în 2017. Ridicarea pragului la 1.000.000 euro și eliminarea restricției cu privire la consultanță și management au transformat regimul fiscal simplificat într-un instrument de planificare fiscală (foarte) agresivă, acesta fiind de altfel și motivul pentru care Comisia Europeană insistă pentru respectarea prevederilor din PNRR și limitarea în continuare a acestuia.

Propunem revenirea la regimul inițial, eventual cu ajustarea plafonului la o valoare rezonabilă care să țină cont de inflație. Considerăm ca un astfel de plafon ar fi în prezent de 1.000.000 lei (200.000 euro).

1. Impozitul pe venit și contribuțiile sociale obligatorii

Cu titlu prealabil, reținem următoarele:

- Cota unică este un sistem de impunere a veniturilor care a produs rezultate excelente:
 - prin prisma echității impunerii persoanelor fizice (proporțional cu câștigul, fără a sancționa performanța prin impunere progresivă),
 - pentru buget (cota unică de 16% a generat în perioada 2007 – 2017 venituri fiscale cu aproximativ 20% mai mari decât s-au obținut în perioada 2000 – 2004 prin aplicarea cotelor

progresive de 18 – 40%, adică 3,34% PIB vs. 2,8% PIB),

- prin costuri de administrare semnificativ mai mici decât costul administrării cotelor progresive.
- **Cota unică trebuie întărită**, nu înlocuită cu un sistem de impunere progresiv care la noi s-a dovedit a fi un fiasco;
- **CAS și CASS**
 - nu sunt impozite, chiar dacă ele sunt incluse în Codul fiscal și sunt calculate ca procent din venituri.
 - sunt contribuții în schimbul cărora contribuabilul primește contraprestații (asigurarea de pensii, asigurarea de sănătate).
 - sunt bazate pe solidaritate între cetățeni (asigurarea de sănătate îl costă mai mult pe cel cu venituri mai mari, deși serviciile sunt aceleași) sau pe solidaritate inter-generațională (oamenii activi plătesc CAS acum pentru a asigura plata pensiilor în schimbul promisiunii statului că vor primi, cândva, pensie calculată pe baza sumelor cu care au contribuit în perioada activă).

Pe cale de consecință, considerăm că **includerea CASS în impozitul pe venit este o mare eroare**, chiar dacă ideea a fost inclusă într-un studiu elaborat de Banca Mondială pentru Guvernul României. O astfel de măsură este complet inoportună pentru România, la fel cum inoportune considerăm a fi și recomandările privind introducerea cotelor progresive sau renunțarea la reținerea la sursă a impozitului pe venit (aceasta din urmă fiind o recomandare pe care o considerăm foarte periculoasă dat fiind impactul asupra veniturilor bugetare curente!).

- **Impozitarea progresivă a marilor averi**, este o idee extrem de periculoasă care riscă să destabilizeze sistemul financiar prin migrarea masivă a activelor

deținute de investitori în afara României, trebuie abandonată de urgență!

În acest context, vă propunem următorul pachet de soluții bazate pe convingerea noastră fermă că sarcina fiscală totală (impozit pe venit, CAS, CASS) trebuie să depindă doar de mărimea veniturilor și nu de tipul lor:

- menținerea cotei unice de impozit pe venit, fără excepții! Eliminarea scutirilor de impozit pentru angajații din IT, construcții, agricultură și industria alimentară!
- eliminarea impozitului de 1% pentru câștigurile de pe bursă și a scutirii de impozit pe câștigurile din criptomonede. Baza de impunere pentru operațiunile cu criptomonede trebuie calculată în mod similar câștigurilor de pe bursă, reglementarea actuală nu poate fi aplicată;
- plafonarea bazei de calcul al CAS pe suma veniturilor totale realizate din muncă (salarii, activități independente, drepturi de autor, contracte de activitate sportiva) la un nivel rezonabil, de maxim 6 salarii minime pe lună/72 salarii minime/an. În mod corespunzător, rezultă și plafonarea numărului de puncte de pensie, măsură ce contribuie la sustenabilitatea pilonului I de pensii;
- plafonarea bazei de calcul al CASS la același nivel de 6 salarii minime pe lună/72 salarii minime pe an, pe suma tuturor veniturilor și scăderea deducerii personale și din baza de calcul al CASS, nu numai din baza de calcul al impozitului pe salarii, măsură ce ajută la reducerea sarcinii fiscale totale pentru salariile mici
- introducerea unor măsuri eficiente privind impozitarea sumelor care nu pot fi justificate, precum cele propuse în septembrie 2016: stabilirea unui moment zero la care toți contribuabilii cu un patrimoniu net semnificativ (> 1.000.000 euro) să depună o declarație inițială de

patrimoniu + scurtă perioadă de conformare voluntară (3 luni) cu plata impozitului pe venit + cotă majorată de impozit (70%) pentru sumele ce ulterior nu pot fi justificate. Legislația din prezent pur și simplu nu funcționează! Din 2011 de când a fost introdusă, costurile de administrare (salarii inspectorii, etc) au depășit de cel puțin 5 ori (!!!) sumele colectate;

- introducerea de reguli privind transparentizarea în scop fiscal a sumelor "parcate" de rezidenți români în paradisuri fiscale (a se vedea: OCDE: *CFC Rules focused on the UBO*) ;

Implementarea unui astfel de pachet ar asigura:

- creșterea conformării voluntare ;
- eliminarea tentației actuale de a masca veniturile din salarii (sarcină fiscală totală de 41,5%) sub alte forme de venituri, semnificativ mai puțin fiscalizate;
- eliminarea aplicării multiple a CASS pentru mai multe tipuri de venituri (10% neplafonat pentru salarii, 10% plafonat la 5 salarii minime/lună pentru venituri din activități independente, 10% plafonat la 2 salarii minime pentru venituri din chirii, dividende, dobânzi, câștiguri de capital, alte venituri);
- reducerea cheltuielilor de administrare, controalele pentru verificarea încadrării veniturilor într-una sau alta din categorii slab fiscalizate (ex. activități dependente vs. activități independente) nemaifiind necesare (sarcina fiscală nu va mai depinde de tipul venitului).
- nu în ultimul rând, aplicarea acestui set de măsuri ar ridica presiunea exercitată de Comisia Europeană pentru modificarea reglementărilor privind microîntreprinderile, deoarece acestea și-ar pierde complet atractivitatea pentru planificare fiscală agresivă.

În ceea ce privește **cotele**, considerăm că ele pot rămâne la

nivelul actual, dar ar fi preferabil să se revină la situația anterioară anului 2018:

- Cota unică – 16%;
- CAS – 21%;
- CASS – 9%.

În cazul în care veți opta pentru acest pachet de soluții, impozitul pe dividende ar trebui stabilit astfel încât să contribuie la întărirea cotei unice, calculat astfel încât impozitul pe profit + impozitul pe dividende = 16% din profit (0 impozit pe dividend pentru dividendele provenite din profituri impozitate cu 16% sau mai mult, 16% pentru dividende provenite din profituri neimpozitate). În caz contrar vom reveni la dubla impunere cu cota unică a dividendelor (16% impozit pe profit + 16% impozit pe dividende).

Avantajul este reprezentat de o reducere a impactului bugetar generat de plafonarea bazei de calcul al CAS, CASS la veniturile mai mari de 6 salarii minime / lună.

O astfel de abordare, pe lângă avantajele de natură bugetară și al reducerii costurilor de conformare/administrare, al descurajării neconformării, prezintă și marele avantaj al așezării pe baze morale, echitabile a sarcinii fiscale, eliminând subminarea principiului solidarității prin tot felul de excepții/privilegii, toți cetățenii devenind egali în fața legii – așa cum de altfel prevede și Constituția.

1. TVA

Cu titlu preliminar:

- România are, de departe, cel mai mare GAP (GAP = partea care nu se colectează din TVA-ul teoretic colectabil, luând în considerare și cotele reduse). Conform ultimului studiu publicat de Comisia Europeană, în 2021

România a înregistrat un GAP de 36,7% (8,96 miliarde euro), fiind singura țară din UE care a înregistrat creștere consecutivă a GAP-ului în cei 4 ani anteriori (de la 32,7 în 2018 la 36,7% în 2021) în contextul în care, în aceeași perioadă, media GAP-ului în UE a scăzut de la 11,2% în 2018 la 5,3% în 2021.

- Începând din 2022, România a introdus o serie de măsuri de digitalizare clamate ca fiind în scopul reducerii acestui GAP. Sisteme precum RO e-Factura, RO e-Transport, RO e-Sigiliu, RO e-TVA au fost introduse rapid și fără consultări, cu costuri semnificative pentru contribuabili, care în mod evident au și protestat de nenumărate ori cu privire la efectele măsurilor și, mai ales, la lipsa totală de consultări.
- În acest moment, cu excepția RO e-Factura B2C (care va intra în vigoare de la 1 ianuarie 2025), toate sistemele menționate sunt operaționale. Nu avem studii actualizate în ceea ce privește efectul acestor măsuri asupra GAP-ului de TVA, dar putem trage concluzii analizând evoluția încasărilor nete din TVA:
 - 6,71% PIB în 2021 (GAP 36,7% => VTTL = 10,6% PIB);
 - 6,67% PIB în 2022;
 - 6,56% PIB în 2023;
 - 6,64% / 6,8% PIB în 2024 (6,64% estimarea noastră, pe baza execuției la 10 luni; 6,8% estimarea Guvernului prezentată Comisiei Europene).
- Din analiza acestor cifre se vede că încasările din TVA în 2024 nu numai că nu se apropie de VTTL (TVA teoretic colectabil) de 10,6% din PIB (6,64% din PIB), dar sunt mai mici chiar decât cele din 2021, când nu aveam implementate niciunul dintre sistemele „RO e-...”, ceea ce confirmă că semnalele de alarmă trase de noi au fost corecte. **RO e-DEGEABA!**
- Dacă ținem cont și de faptul că în 2023 și, mai ales în 2024, am avut creșteri de TVA la foarte multe produse și servicii prin restrângerea sferei de aplicare a cotei de TVA de 5% sau a celei de 9%, dar și de faptul că, în

această perioadă consumul intern a înregistrat creșteri semnificativ mai mari decât creșterile PIB (deci ponderea consumului intern în PIB a crescut), rezultatele par încă și mai dezastruoase, ceea ce întărește afirmația de mai sus: *RO e-DEGEABA*.

- **Suntem pe un drum greșit, drum care este și foarte costisitor!**
- Și mai îngrijorător este că, din planul de ajustare pe 7 ani a deficitului prezentat Comisiei Europene, evoluția încasărilor din TVA este următoarea:
- 6,8% din PIB în 2024 și 2025;
- 7,3% din PIB în 2026 și 2027;
- 7,5% din PIB în 2028 – 2031.

Observăm că Ministerul Finanțelor **nici măcar nu își propune să reducă GAP-ul de TVA** și să se apropie de VTTL 10,6% PIB (posibil 11% PIB urmare a creșterilor de cote și a ponderii consumului intern în PIB), acest plan devenind astfel o declarație de neputință a MF/ANAF în fața marilor evazioniști! Cum e posibil să acceptăm această situație?

- Nu avem o structură a GAP publicată de MF/ANAF, dar conform declarațiilor ministrului de resort, 35% din GAP provine din fraudă carusel (fraudă în legătură cu achiziții intracomunitare), 30% din insolvențe (TVA colectat de la consumatori și neplătit la buget), 15% din evaziune (nedeclarare), restul de 20% nefiind specificat. Aceste cifre ne arată de ce niciunul dintre sistemele „RO e-” nu aveau cum să determine creșterea colectării: problemele principale (65% GAP, aprox. 6 mld euro în 2021) sunt legate de neplata TVA (fraudă mare), pe când sistemele introduse au vizat doar supra-declararea (s-a ajuns la situația inacceptabilă ca ANAF să primească aceeași factură în 4 sisteme diferite!).

Față de cele expuse mai sus, propunerile noastre sunt

următoarele:

- introducerea taxării inverse generalizate în B2B, pentru toate facturile mai mari de 5.000 euro (25.000 lei), fără TVA, similar cu regimul aplicabil din 2017 la vânzările de telefoane mobile și computere, regim introdus prin aplicarea QRM urmare a unor fraude masive în comerțul cu astfel de echipamente. România poate cere – și nu avem niciun motiv să credem că o astfel de cerere ar fi respinsă de Comisie – să aplice acest sistem de colectare al TVA (la capătul lanțului, în B2C);
- eliminarea completă a RO e-Transport și RO e-TVA. Sunt absolut degeaba, doar generatoare de costuri pentru contribuabili, de costuri de administrare pentru ANAF. RO e-Transport este o „fabrică” de amendat contribuabilii onești, cel mai probabil același lucru urmând a se întâmpla și cu RO e-TVA;
- revizuirea din temelii a RO e-Factura și RO e-Case de marcat, primul fiind în prezent incomplet (nu include și nici nu poate include facturile emise pentru export / livrări intra-comunitare) și deci în imposibilitatea de a oferi în timp real informațiile necesare administrării fiscale eficiente;

Este important de subliniat că taxarea inversă generalizată:

- elimină complet fraudă carusel și TVA pierdut prin insolvențe (de multe ori frauduloase), prin faptul că elimină, în cea mai mare parte, *cash flow-ul* în B2B (bani care nu circulă nu pot fi furați!).
- elimină în cea mai mare parte rambursările de TVA, ceea ce implică atât reducerea costurilor de finanțare pentru contribuabili, cât și reducerea semnificativă a costurilor de administrare. Aproximativ 50% din numărul total al inspectorilor fiscali lucrează pentru a soluționa cererile de rambursare ale contribuabililor, peste 95% din sumele solicitate la rambursare fiind

- confirmate. Aceștia, odată eliberați de o astfel de sarcină, vor putea fi direcționați pentru controale cu sens în ceea ce privește evaziunea, dar și pentru a asigura servicii de asistență a contribuabililor;
- elimină distorsiunile concurențiale între companiile din România și cele din UE (din UE poți cumpăra fără plata TVA, din România nu, deci trebuie să pre-finanțezi TVA până îl compensezi sau îl primești la rambursare).

1. Accize

Nu avem propuneri în ceea ce privește reglementarea sau nivelul accizelor armonizate. Recomandăm însă:

- analiza GAP-ului de colectare a accizelor la alcool, acesta fiind (conform estimărilor proprii) mai mare chiar decât GAP-ul la TVA;
- analiza eficienței introducerii accizelor nearmonizate pentru băuturi nealcoolice îndulcite. Este posibil ca sumele colectate să fie depășite de costurile de administrare.

6. Impozite și taxe locale

6.1 Impozitul pe clădiri

Sistemul de impunere reglementat prin OG nr. 16/2022 nu poate fi – pur și simplu – implementat!

Propunem revizuirea sistemului actual, care este deja funcțional, după cum urmează:

- limitarea la două categorii, respectiv rezidențial/nerezidențial;

- calcularea valorii de impunere la fel cum se calculează în prezent valoarea impozabilă la clădirile cu destinație rezidențială deținute de persoane fizice (valoare fixă/mp, stabilită în funcție de tipul construcției, suprafața, rangul localității și zona în cadrul localității).
- diferențierea între cele două categorii să fie făcută doar prin cotele de impunere;
- stabilirea de către consiliile locale a cotele de impunere pentru ambele categorii între un minim și un maxim. Lipsa limitei maxime (eliminată prin OG 16/2022) pune în pericol toate business-urile din România, prin crearea unui cadru de reglementare extrem de impredictibil ce face imposibilă bugetarea multianuală.

6.2 Impozitul pe autoturisme

- revizuirea integrală. Până la revizuire, eliminarea scutirilor/ reducerilor excesive pentru mașini electrice/ hibride.

În încheiere, dorim să subliniem că orice măsuri fiscale ați adopta, ele vor fi degeaba dacă nu veți lua măsuri de scădere a cheltuielilor statului, anul 2024 fiind cel mai bun exemplu, în care, deși au fost majorate aproape toate impozitele, iar sumele colectate la buget au fost semnificativ mai mari, deficitul de 5 % PIB pe care a fost Construit Bugetul a ajuns să depășească 8,5 % PIB.

Vă mulțumim și vă asigurăm de întregul nostru suport și de întreaga noastră disponibilitate în susținerea și implementarea măsurilor propuse.

Gabriel Biriș, Fondator The Tax Institute, expert în fiscalitate

Ruxandra Jianu, Fondator The Tax Institute, expert în fiscalitate

Ana Bobircă, Fondator The Tax Institute, Conferențiar universitar, Academia de Studii Economice din București

Roxana Voicu-Dorobanțu, Conferențiar universitar, Academia de Studii Economice din București

Suntem Asociația The Tax Institute, persoană juridică română de drept privat, non-guvernamentală, non-profit și independentă, și dorim să contribuim la adoptarea unor măsuri de politică fiscală în beneficiul tuturor – al mediului de afaceri, al organismelor statului român, al societății în ansamblul ei.

Asociația The Tax Institute este o echipă de profesioniști cu experiență extensivă în domenii precum avocatura de afaceri, consultanța în fiscalitate, mediul academic și societatea civilă. Avem în comun înțelegerea profundă a faptului că demersul legislativ trebuie să se bazeze pe informație și analiză a contextului socio-economic, în așa fel încât o viziune funcțională, realistă, a unui viitor solid, să devină posibilă.

Ne propunem ca, bazat pe experiența noastră profesională, ca de altfel și pe bunele practici observate în alte state, să contribuim cu analize temeinice și studii făcute de experți în legislație și finanțe la implementarea politicilor fiscale bine fundamentate, coerente și eficiente, care să asigure dezvoltarea României prin stimularea investițiilor și a muncii productive.

Există o necesitate crucială pentru alfabetizarea în domeniul inteligenței artificiale a lucrătorilor din Generația Z

- Până în 2030, Generația Z va fi un factor cheie pentru viitorul inteligenței artificiale, reprezentând 30% din forța de muncă globală
- Majoritatea membrilor Generației Z utilizează inteligența artificială, dar înregistrează punctaje mici în ceea ce privește analiza critică a acesteia
- Platformele de socializare reprezintă de departe principala sursă de informare a Generației Z în materie de inteligență artificială

Premisa că studenții și angajații din Generația Z sunt „nativi AI” este o miză riscantă pentru mediul de afaceri și cel academic, iar excesul de încredere al acestei generații în folosirea inteligenței artificiale trebuie privită cu prudență. Aceasta este una dintre concluziile noului raport EY, elaborat cu sprijinul Microsoft și TeachAI, [Cum putem asigura perfecționarea abilităților Generației Z la fel de rapid precum antrenăm inteligența artificială?](#). Sondajul a avut ca scop obținerea de informații aprofundate cu privire la aptitudinile în materie de inteligență artificială ale peste 5.000 de respondenți din Generația Z, provenind din 16 țări. Raportul a relevat că, deși membrii Generației Z înțeleg care produse și activități beneficiază de sprijinul inteligenței artificiale, capacitatea lor de a evalua critic tehnologia este deficitară.

În cazul adoptării inteligenței artificiale, cercetarea a

constatat că majoritatea membrilor Generației Z utilizează această tehnologie: 61% sunt „utilizatori medii”, 15% sunt „superutilizatori”, iar 24% sunt „utilizatori deficitari” [1]. În ceea ce privește aptitudinile, respondenții din Generația Z au înregistrat cele mai mari punctaje la întrebările referitoare la înțelegerea modului de funcționare al inteligenței artificiale ca, de exemplu, în selectarea acelor activități și produse care utilizează AI în mod obișnuit (69%). Totuși, aceștia au manifestat mai puțină siguranță în legătură cu întrebările care se referă la formularea comenzilor optime pentru operarea cu Inteligența Artificială (56%), și au înregistrat cele mai mici punctaje la evaluarea critică și identificarea lacunelor, cum ar fi posibilitatea ca sistemele AI să inventeze fapte (44%).

Mai încurajator este faptul că, potrivit punctajelor, respondenții conștientizează importanța abilităților tehnice și emoționale necesare în domeniul inteligenței artificiale, evaluând creativitatea și curiozitatea drept cele mai importante aptitudini necesare pentru o bună utilizare a inteligenței artificiale (52%), urmate de gândirea critică (47%) și de abilitățile de scriere de cod/programare (46%). Aceasta reprezintă fundamentul percepției Generației Z cu privire la beneficiile și riscurile inteligenței artificiale. Respondenții consideră că cele mai mari avantaje ale inteligenței artificiale sunt economia de timp în activitățile repetitive, analizarea cantităților mari de date și reducerea erorilor umane, iar cele mai mari riscuri sunt, în opinia lor, creșterea șomajului, diminuarea creativității și învățării umane și producerea de informații false.

Cu toate că mulți membri ai Generației Z folosesc inteligența artificială ca instrument care să îi ajute să învețe, există o discrepanță de percepție a acesteia în mediul profesional și cel educațional. 42% dintre respondenți consideră că profesorii lor ar descuraja utilizarea inteligenței artificiale pentru efectuarea anumitor activități, în timp ce

doar 15% au spus același lucru cu privire la angajatorul lor. Este posibil să existe o corelare cu modul în care această tehnologie este percepută uneori ca un factor care favorizează plagiatul în instituțiile de învățământ, cadrele didactice aflându-se în situația de a găsi un echilibru între nevoia de a îi pregăti pe elevi și studenți pentru piața muncii și preocuparea ca aceștia să nu devină excesiv de dependenți de noile tehnologii. Rezultatele indică faptul că instituțiile de învățământ și companiile încearcă să țină pasul cu evoluțiile tehnologice rapide ale inteligenței artificiale, dar acestea conturează și calea de urmat pentru a identifica modalități prin care companiile pot contribui la eliminarea lacunelor de alfabetizare în utilizarea IA de Generația Z, care tinde să aibă o viziune optimistă cu privire la aceasta, dar care ar putea fi excesiv de încrezătoare în abilitatea sa de a evalua tehnologia pentru o utilizare optimă.

Reflectând transformările la scară largă cu care se confruntă mediul de afaceri și societatea în valorificarea puterii inteligenței artificiale, dar și analiza impactului acesteia asupra oamenilor și planetei, raportul arată că organizațiile trebuie să doteze Generația Z cu abilitățile potrivite pentru a înțelege, utiliza și evalua inteligența artificială cu scopul de a inova și a se dezvolta în mod responsabil. În acest sens, raportul prezintă o serie de recomandări pentru angajatori și instituțiile de învățământ:

- **Încărcarea unor informații de încredere despre inteligența artificială pe platformele de socializare:** Raportul a constatat că 55% dintre respondenții din Generația Z au clasificat platformele de socializare drept principala lor sursă de informații despre inteligența artificială. Companiile și instituțiile de învățământ pot profita de atenția acordată platformelor de socializare de către Generația Z prin crearea și diseminarea de conținut verificat și veridic cu privire la inteligența artificială pe

platformele care deja contează pentru această generație și pe care ei își petrec timpul.

- **Consolidarea educației în domeniul inteligenței artificiale, pentru a obține o mai bună alfabetizare, prin colaborarea dintre sectorul public și cel privat:** Raportul a constatat că membrii Generației Z se declară doar parțial mulțumiți de îndrumările și instruirea oferită de angajator sau instituția de învățământ în domeniul inteligenței artificiale, prima lor opțiune de tipuri de sprijin dorite fiind cursurile sau instruirea din partea unor furnizori de inteligență artificială (37%), urmată de resurse care susțin învățarea autonomă despre ce este și cum funcționează inteligența artificială (35%) și cum să o utilizeze (34%).

Horațiu Cocheci, Director, People Advisory Services, EY România: „Privind acest context printr-o lentilă locală, datele din studiul derulat local anul acesta de către noi – [EY Upskilling Survey România](#) – relevă că 81% dintre respondenți cred că organismele de stat și guvernul ar trebui să sprijine activ și să finanțeze inițiative la nivel național de creștere a abilităților, iar 72% dintre respondenți consideră că această responsabilitate aparține în primul rând companiilor. Mai mult, 85% sugerează că guvernul ar trebui să ofere subvenții sau stimulente fiscale companiilor care investesc în programe de reskilling, încurajând astfel mai multe companii să îmbunătățească dezvoltarea profesională și adaptabilitatea angajaților lor. Având în vedere contextul particular al țării noastre din ultima lună, devine evident că astfel de inițiative s-ar califica automat ca proiecte de țară de cel mai mare impact.”

[\[1\]](#) Definițiile sunt descrise în prezentarea metodologiei de mai jos.

Amnistia fiscală. Oportunitatea prelungirii termenului de depunere a cererilor de anulare raportată la problemele practice existente

*Autori: Andrei Boian, Avocat, Senior Managing Associate,
Băncilă, Diaconu și Asociații SPRL*

Este notoriu faptul că legiuitorul a reglementat amnistia fiscală prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 107/2024 pentru reglementarea unor măsuri fiscal-bugetare în domeniul gestionării creanțelor bugetare și a deficitului bugetar pentru bugetul general consolidat al României în anul 2024, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative (în continuare „OUG nr. 107/2024”). În esență, prin OUG nr. 107/2024 a fost prevăzută, printre altele, posibilitatea de a beneficia de anularea de la 25% până la 50% din obligațiile fiscale principale și 100% din obligațiile fiscale accesorii pentru persoanele fizice, și anularea 100% din obligațiile fiscale accesorii pentru persoanele juridice – termenul limită stabilit de OUG nr. 107/2024 pentru a beneficia de amnistia fiscală a fost stabilit pentru 25 noiembrie 2024.

Din analiza OUG nr. 107/2024 și a Ordinului nr. 1227 din 27 noiembrie 2024 privind modificarea Procedurii de anulare a unor obligații bugetare (în continuare „Ordinul nr.

1227/2024”) rezultă că, anterior depunerii cererii de anulare, contribuabilii pot depune o notificare a intenției de a beneficia de amnistia fiscală, iar organele fiscale au obligația ca, în termen de 5 zile lucrătoare, să emită i) certificatul de atestare fiscală, ii) decizia de accesorii și iii) decizia de amânare la plată.

În practică, numărul mare de contribuabili care a înțeles să depună notificări și, implicit, să solicite emiterea și comunicarea de către organele fiscale a documentelor menționate anterior, a determinat o întârziere considerabilă a procesului de pregătire și comunicare a acestora de către organele fiscale (termenul de 5 zile lucrătoare nu a putut fi respectat). Practic, contribuabilii au luat legătura cu organele fiscale, iar acestea din urmă i-au informat că, din cauza volumului mare de muncă, sunt înregistrate întârzieri considerabile în soluționarea notificărilor.

Ca urmare a acestei situații, Guvernul României a emis Ordonanța de Urgență nr. 132 din 21 noiembrie 2024 pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal și pentru completarea Legii nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative (în continuare „OUG nr. 132/2024”) prin care a înțeles să prelungească termenul pentru depunerea cererii de anulare până la data de 19 decembrie 2024. O precizare importantă este legată de faptul că termenul a fost prelungit până la data de 19 decembrie 2024 doar în ceea ce privește cererea de anulare, nu și notificarea – pentru depunerea acesteia termenul s-a împlinit în data de 25 noiembrie 2024.

Extinderea termenului pentru depunerea cererii de anulare a fost generată, în fapt, de necesitatea acordării posibilității organelor fiscale de a soluționa notificările depuse până în data de 25 noiembrie 2024, de comunicare de către acestea a documentelor menționate mai sus contribuabililor și de alocare acestora din urmă de suficient timp pentru analiza lor și

depunerea cererii de anulare (i.e., informațiile recepționate din partea autorităților fiscale pot evidenția nereguli pe care contribuabilii trebuie să le remedieze anterior depunerii cererii de anulare, sub sancțiunea respingerii acesteia din urmă).

Cu toate acestea, ca urmare a mai multor discuții cu contribuabilii, am constatat că, pe de o parte, o mare dintre aceștia nu au recepționat nici până în prezent i) certificatul de atestare fiscală, ii) decizia de accesorii și iii) decizia de amânare la plată, deși notificările au fost depuse anterior datei de 25 noiembrie, iar pe de altă parte, că termenul pentru depunerea cererilor de anulare este tot mai scurt – 19 decembrie 2024.

În acest context, considerăm că, în prezent, pentru ca autoritățile statului român să acorde posibilitatea contribuabililor de a beneficia efectiv de amnistia fiscală, se impune:

- fie ca autoritățile fiscale să se asigure că soluționează toate notificările într-un termen cât mai scurt, astfel încât să acorde posibilitatea contribuabililor să analizeze informațiile recepționate, să remedieze diferențele constatate (dacă este cazul) și ulterior să depună cererea de anulare până la data de 19 decembrie 2024;
- fie ca Guvernul României să procedeze la o nouă extindere a termenului în care poate fi depusă cererea de anulare, pentru a acorda posibilitatea organelor fiscale de a soluționa notificările și de a le comunica contribuabililor documentele aferente, astfel încât aceștia din urmă să le poată analiza într-un termen util, să remedieze diferențele constatate (dacă este cazul) și ulterior să depună cererea de anulare.

În măsura în care Guvernul României ar înțelege să opteze pentru cea de-a doua ipoteză, ar fi foarte util ca această

prelungire să fie acordată cât mai curând, pentru a oferi o previzibilitate cât mai mare contribuabililor și a-i asigura că vor beneficia în mod corect și efectiv de facilitățile fiscale reglementate prin actele menționate mai sus. În acest caz și bugetul de stat va beneficia de încasări suplimentare, pentru care s-a și introdus aceasta amnistie fiscală.

Prelungirea termenului de depunere a cererii de anulare a accesoriilor

În *Monitorul Oficial al României* (Partea I) nr. 1169 / 22.11.2024 a fost publicată **OUG 132 / 2024 pentru modificarea și completarea Legii 227 / 2015 privind Codul Fiscal și pentru completarea Legii 207 / 2015 privind Codul de Procedură Fiscală, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative** („OUG 132 / 2024). Prin OUG 132 / 2024 se aduc unele modificări la OUG 107 / 2024 care reglementează amnistia fiscală.

Aceste modificări se referă la următoarele:

- **Termenul de 25 noiembrie 2024** prevăzut de OUG 107 / 2024 pentru depunerea cererilor de anulare a obligațiilor fiscale accesorii **este înlocuit de termenul de 19 decembrie 2024.**
- **Anularea obligațiilor se va acorda din oficiu** în cazul în care până la 25 noiembrie 2024 a fost depusă notificarea privind intenția de a beneficia de anularea obligațiilor fiscale, fără a fi depusă și cererea de anulare până la data de 19 decembrie 2024, dacă toate celelalte condiții privind acordarea sunt îndeplinite.

- În cazul în care cererea de anulare a fost depusă anterior îndeplinirii condițiilor de acordare a anulării, anularea se va acorda dacă sunt îndeplinite toate condițiile până la data de 19 decembrie 2024, dacă nu a fost anterior emisă o decizie de respingere.

OUG 132 / 2024 a intrat în vigoare la 22 noiembrie 2024.

Ritmul lent în care companiile iau măsuri pentru schimbări climatice pune în pericol obiectivele globale de mediu

Autor: Massimo Bettanin, Partener Schimbări Climatice și Servicii de Sustenabilitate în cadrul EY România

- Numai 41% dintre companii au implementat planuri de gestionare a riscurilor climatice, cei cu cele mai mari emisii încalcă cel mai flagrant regulile, iar lipsa de acțiune este o amenințare majoră pentru obiectivele globale de mediu
- Marea majoritate a companiilor nu și-au asumat încă angajamente financiare pentru nivelul de emisii net zero, în condițiile în care numai 4% au raportat cheltuielile operaționale și doar 17% au raportat cheltuielile de capital
- Eșec generalizat la nivel global în asumarea de angajamente pe termen lung pentru emisiile de gaze cu efect de seră, majoritatea companiilor manifestând o

atitudine relaxată față de întreaga gamă de emisii

Neimplementarea de planuri de acțiune și neasumarea de angajamente financiare de către companiile din întreaga lume în vederea gestionării riscurilor asociate schimbărilor climatice au perturbat progresele în direcția îndeplinirii unor obiective de mediu globale de importanță vitală, potrivit celui mai recent raport [EY 2024 Global Climate Action Barometer](#).

Aflat la a șasea ediție, barometrul analizează măsura în care organizațiile din întreaga lume raportează riscurile asociate cu schimbările climatice și acționează în vederea atenuării acestora. Acesta examinează eforturile a mai bine de 1.400 de companii din 51 de țări și 13 sectoare de activitate prin analizarea planurilor de tranziție ale acestora și a informațiilor pe care le fac publice în baza celor 11 recomandări stabilite de Grupul operativ pentru publicarea informațiilor financiare referitoare la schimbările climatice (*Task Force on Climate-related Financial Disclosures*, TCFD), formulate pentru a îmbunătăți și extinde raportările financiare asociate cu schimbările climatice.

Barometrul atribuie companiilor punctaje în funcție de numărul raportărilor recomandate pe care le publică („acoperire”) și de gradul de detaliu al fiecărei raportări („calitate”). Rezultatele arată că numărul companiilor care oferă cel puțin unele informații aferente fiecăreia dintre raportările recomandate se află la cel mai ridicat nivel de la debutul studiului. Un punctaj de 100% înseamnă că sunt raportate informații aferente tuturor recomandărilor, iar punctajul mediu din acest an este de 94%, o ameliorare a acoperirii comparativ cu 90% în 2023.

Cu toate acestea, calitatea raportărilor rămâne la un nivel îngrijorător de redus. Punctajul mediu al calității se situează la 54%, o creștere mică de la 50% anul trecut, ceea ce indică faptul că multe companii evită să comunice

informații detaliate către clienți, investitori și alți actori interesați. Un punctaj de 100% ar însemna că sunt făcute publice toate informațiile necesare. Țările și regiunile cu cea mai ridicată calitate a raportărilor sunt Marea Britanie (69%), Coreea de Sud (62%), Japonia (61%), Europa de Sud (61%) și Europa de Vest/Nord (61%), în timp ce Orientul Mijlociu (29%) se află la coada clasamentului.

Barometrul din acest an evidențiază clar lipsa de pregătire a companiilor pentru îndeplinirea obiectivelor cruciale stabilite prin Acordul de la Paris din 2015, inclusiv a obiectivelor de a limita creșterea emisiilor și a temperaturii și de a consolida capacitatea de a se adapta la efectele schimbărilor climatice. Doar 41% dintre companii au declarat că au implementat un plan de tranziție, care să atenueze riscurile asociate cu schimbările climatice, doar 21% au declarat că intenționează să elaboreze un astfel de plan în viitor, iar 38% nu au nicio intenție în acest sens.

În rândul companiilor cu cele mai mari emisii din lume, adoptarea de planuri de tranziție este chiar și mai mică: doar 8% în China și numai 32% în SUA. La polul opus, adoptarea unor astfel de planuri în Marea Britanie și Europa se situează la 66% și, respectiv, 59%, în mare parte ca urmare a unor regimuri legislative de succes, ceea ce subliniază importanța reglementărilor ca mijloc de stimulare a adoptării de măsuri.

Această problemă este amplificată și de faptul că și mai puține companii și-au asumat angajamente financiare clare care să le susțină planurile de tranziție. Numai 4% dintre companii și-au făcut publice cheltuielile operaționale (cheltuieli care apar în cadrul activităților comerciale curente) și doar 17% au raportat cheltuielile de capital (fonduri investite în activele unei companii, cu scopul obținerii de câștiguri viitoare), un semn că, până și companiile care au planuri de acțiune sunt pregătite să le pună în aplicare.

Massimo Bettanin, Partener Schimbări Climatice și Servicii de

Sustenabilitate în cadrul EY România: „EY 2024 Global Climate Action Barometer indică o îmbunătățire treptată a calității raportărilor legate de schimbările climatice în ultimii ani, dar și faptul că până și companiile cu cele mai bune performanțe în raportare nu implementează strategii de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră (GES) la viteza și amploarea necesare pentru a atinge obiectivul Acordului de la Paris de a limita creșterea temperaturii globale sub 1,5°C. Acest lucru nu este surprinzător, având în vedere că emisiile de gaze cu efect de seră continuă să crească, atingând noi vârfuri în 2024.

Majoritatea obiectivelor de reducere stabilite de companii sunt pe termen scurt, vizând oportunități ușor de atins, în principal la nivel operațional – cum ar fi îmbunătățirile de eficiență în cadrul Scopului 2, nu sunt suficient de ambițioase pentru a aborda criza climatică actuală. În plus, o minoritate de companii au raportat că au un Plan de Tranziție în vigoare și foarte puține au dezvăluit investiții în cheltuieli de capital care să susțină aceste planuri, ceea ce le subminează credibilitatea.

În ciuda potențialului ridicat al schimbărilor climatice de a provoca daune severe sistemelor noastre economice și sociale, puține companii fac public impactul financiar semnificativ generat de schimbările climatice. Deși a existat o creștere substanțială a companiilor care efectuează analize de scenarii climatice, raportarea riscurilor de tranziție și fizice legate de schimbările climatice rămâne insuficientă.

În concluzie, ediția 2024 a Barometrului EY confirmă că majoritatea companiilor sunt încă nepregătite pentru perturbările inevitabile ale economiilor noastre. Dovezile tot mai numeroase ale depășirii mai multor limite planetare, care sunt susceptibile să declanșeze riscuri fizice semnificative, împreună cu semnalele tot mai evidente ale unei tranziții dezordonate către o economie cu emisii reduse de carbon, par să fie slab reflectate în raportările de sustenabilitate și

financiare”.

O concluzie mai optimistă a barometrului este că un număr tot mai mare de companii (67% din total, în creștere de la 58% anul trecut) apelează la analiza scenariilor, în concordanță cu recomandările TCFD, pentru a evalua dimensiunea și momentele apariției unor posibile riscuri climatice, menținându-se tendința ascendentă din anii anteriori, în timp ce aproape trei sferturi dintre companii (71%) au utilizat atât analize calitative, cât și analize cantitative.

Cu toate acestea, foarte puține companii (numai 36%) transpun constatările analizelor de scenarii în raportările lor financiare, o creștere minoră față de 33% anul trecut și 29% în 2022. Chiar și mai puține companii (32%) declară riscuri climatice cu impact financiar ridicat, ceea ce înseamnă că se confruntă cu un potențial punct nevralgic în analiza modului în care ar putea fi afectate finanțele lor. În plus, există o și mai pronunțată lipsă de recunoaștere a riscurilor în zonele care vor fi cel mai afectate de schimbările climatice. De exemplu, numai 17% dintre companiile din regiunea America raportează că schimbările climatice ar putea avea un impact ridicat asupra activității lor. Aceasta în pofida faptului că SUA și Canada se numără printre economiile cu cel mai ridicat risc ca schimbările climatice să aibă un impact negativ asupra PIB-ului.

Rezultatele mai relevă o tendință clară și generalizată spre gândirea pe termen scurt, ceea ce ar putea să afecteze evoluția în direcția nivelului de emisii net zero. Mai bine de opt din zece companii (83%) și-au stabilit obiective pe termen scurt privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră până în 2030, dar numai puțin peste jumătate (51%) și-au formulat obiective pe termen mai lung, iar, dintre acestea, numai ușor sub un sfert (24%) și-au supus obiectivele validării de către inițiativa Obiectivelor bazate pe știință, organizația însărcinată cu elaborarea standardelor care să sprijine companiile în reducerea emisiilor.

În plus, companiile par că nu iau în considerare întreaga gamă de emisii în planificarea tranziției. Puțin peste jumătate dintre inițiativele de decarbonificare ale companiilor (55%) vizează așa-numitele „emisii din categoria 2”, adică emisiile indirecte din achiziția de energie, poate pentru că acestea sunt cel mai ușor de redus. Numai puțin peste o treime (34%) au cuprins emisii din categoria 1, adică cele care provin direct din surse controlate de compania respectivă și doar puțin mai mult de una din zece (11%) au inclus și emisii din categoria 3, printre care se numără toate emisiile indirecte provenite din lanțul valoric, precum cele ale furnizorilor de materii prime.

Potrivit raportului, majoritatea companiilor (84%) au menționat că efectuează analize de risc și că acordă o importanță egală „riscurilor de tranziție”, care rezultă din modificările pe care le înregistrează economia ca urmare a schimbărilor climatice, și „riscurilor fizice”, care sunt o consecință directă a schimbărilor climatice. Cu toate acestea, la fel ca în cazul planificării pe bază de scenarii, companiile nu reflectă aceste riscuri în planurile lor financiare.

Raportul prevede șase măsuri pe care companiile le pot lua în prezent pentru a face schimbările necesare:

1. Elaborarea unui plan de acțiune solid, fundamentat pe obiective bazate pe știință, în care să fie avute în vedere scenarii detaliate și care să fie susținut de investiții financiare.
2. Reflectarea riscurilor climatice în situațiile financiare și explorarea oportunităților financiare.
3. Exploatarea datelor în luarea deciziilor și în stimularea măsurilor cu privire la riscuri și oportunități.
4. Punerea de resurse suficiente la dispoziția echipelor de sustenabilitate, respectiv fondurile, informațiile și resursele umane necesare pentru îndeplinirea

obiectivelor formulate.

5. Dotarea conducătorilor cu abilitățile necesare pentru a asigura o guvernare eficientă a strategiei de tranziție.
 6. Explorarea cooperării transsectoriale, inclusiv cu instituțiile guvernamentale și din sectorul public.
-

Viitorul raporturilor de muncă în era IA

Autori: Claudia Sofianu, Partener, liderul departamentului Impozit pe venit și contribuții sociale, EY România

Anca Atanasiu, Avocat, Senior Managing Associate, Băncilă, Diaconu și Asociații SPRL

Nicoleta Rusu, Avocat, Associate, Băncilă, Diaconu și Asociații SPRL

În contextul avansării rapide a tehnologiilor de inteligență artificială (IA) în ultimii ani, Uniunea Europeană a răspuns prin elaborarea unui regulament care să abordeze provocările etice și riscurile asociate cu implementarea acestora. Regulamentul 2024/1689 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iunie 2024, de stabilire a unor norme armonizate privind inteligența artificială (Regulamentul privind IA) a intrat în vigoare la 1 august 2024 și este primul act legislativ care urmărește instituirea unui cadru uniformizat în această materie, asigurându-se că dezvoltarea și implementarea IA nu aduce atingere drepturilor fundamentale și promovează încrederea cetățenilor în noile tehnologii.

Utilizarea IA de către angajatori în relațiile de muncă pentru

a simplifica și automatiza anumite procese (e.g., selectarea candidaților, monitorizarea performanței salariaților) nu reprezintă o noutate. Cu toate acestea, având în vedere tendința anumitor sisteme de IA de a perpetua practici discriminatorii sau prejudecăți, s-a dovedit necesară reglementarea unui nivel de protecție sporit pentru persoanele vizate, prin introducerea unor obligații complexe pentru entitățile care dezvoltă sau utilizează sisteme de IA în activitatea lor.

Riscurile utilizării IA în relațiile de muncă

Regulamentul adoptă o abordare bazată pe riscuri, clasificând sistemele de IA în patru categorii de risc: (i) inacceptabil, (ii) ridicat, (iii) limitat și (iv) minim.

Utilizarea IA pentru a deduce emoțiile unei persoane fizice în sfera locului de muncă prezintă un grad de risc inacceptabil și este interzisă, reprezentând o ingerință la adresa valorilor UE și a drepturilor fundamentale.

De asemenea, având în vedere impactul semnificativ pe care îl pot avea asupra carierei, mijloacelor de subsistență și drepturilor lucrătorilor, următoarele sisteme de IA din domeniul ocupării forței de muncă și gestionării lucrătorilor sunt considerate ca prezentând un grad ridicat de risc:

- cele destinate recrutării sau selectării persoanelor fizice, în special pentru a plasa anunțuri de angajare direcționate în mod specific, pentru a analiza și a filtra candidaturile pentru locuri de muncă și pentru a evalua candidații;
- cele destinate luării deciziilor care afectează termenii derulării relațiilor de muncă, promovarea și încetarea relațiilor contractuale legate de muncă, pentru a aloca sarcini pe baza comportamentului individual sau a trăsăturilor ori caracteristicilor personale sau pentru a monitoriza și evalua performanța și comportamentul

persoanelor aflate în astfel de relații.

Prin excepție, aceste sisteme nu vor fi considerate ca având un grad ridicat de risc, dacă nu prezintă un risc semnificativ de a aduce prejudicii sănătății, siguranței sau drepturilor fundamentale ale persoanelor fizice, inclusiv prin faptul că nu influențează în mod semnificativ rezultatul procesului decizional (e.g., un sistem care îndeplinește o sarcină procedurală restrânsă, precum detectarea duplicatelor dintr-un număr mare de candidaturi). Cu toate acestea, chiar și în situațiile exceptate, aceste sisteme vor fi considerate întotdeauna ca prezentând un grad ridicat de risc, dacă creează profiluri ale persoanelor fizice.

Ce obligații au companiile care utilizează IA în relațiile de muncă?

Companiile care achiziționează și utilizează sisteme de IA cu grad ridicat de risc la locul de muncă vor face obiectul unor exigențe stricte în ceea ce privește utilizarea acestora, printre care amintim:

1. **Respectarea instrucțiunilor de utilizare:** Companiile au obligația de a respecta instrucțiunile de utilizare puse la dispoziție de către furnizorii de sisteme IA, adoptând măsuri tehnice și organizatorice corespunzătoare în acest sens. Aceștia monitorizează funcționarea sistemului și notifică furnizorul și autorităților competente orice incident grav apărut în utilizarea sistemului. După caz, aceste informații pot fi utilizate pentru efectuarea evaluării impactului asupra protecției datelor, în temeiul Regulamentului general privind protecția datelor (RGPD).
2. **Supravegherea umană:** Supravegherea sistemelor de IA cu grad ridicat de risc trebuie să fie încredințată unor persoane care dispun de competența, formarea, autoritatea și sprijinul necesar, fie prin angajarea de resurse umane adecvate, fie prin extinderea

responsabilităților personalului relevant existent. Acestor persoane trebuie să li se permită, printre altele, să interpreteze corect rezultatele sistemului de IA cu grad ridicat de risc, ținând seama de instrumentele și metodele de interpretare disponibile, precum și să decidă să nu utilizeze sistemul de IA cu grad ridicat de risc sau să ignore, să anuleze sau să inverseze rezultatele acestuia.

3. **Pregătirea în domeniul IA:** Companiile care implementează sisteme de IA trebuie să se asigure că atât personalul propriu, cât și alte persoane care se ocupă cu operarea și utilizarea sistemelor de IA în numele lor, dispun de competențele și cunoștințele necesare în materie, luând în considerare contextul și grupurile de persoane în legătură cu care urmează să fie folosite aceste sisteme.
4. **Informarea lucrătorilor:** Înainte de a pune în funcțiune sau de a utiliza un sistem de IA cu grad ridicat de risc la locul de muncă, angajatorii trebuie să informeze reprezentanții lucrătorilor și lucrătorii afectați că vor fi implicați în utilizarea sistemului de IA cu grad ridicat de risc.
5. **Furnizarea de explicații:** La cerere, companiile sunt obligate să furnizeze persoanei afectate de o decizie luată pe baza rezultatelor unui sistem de IA cu grad ridicat de risc explicații în legătură cu rolul sistemului în procedura decizională, dacă această decizie produce efecte juridice sau o afectează semnificativ de o manieră pe care o consideră a avea un impact negativ asupra sănătății, siguranței sau drepturilor sale fundamentale.

Implicații în materia protecției datelor cu caracter personal

Regulamentul privind IA nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor prevăzute de Regulamentul general privind protecția datelor (RGPD). În acest sens, toți actorii implicați în lanțul valoric al IA ar trebui, în măsura în care

acestea implică prelucrarea de date cu caracter personal, să aibă în vedere asigurarea conformității cu prevederile RGPD. O atenție deosebită va trebui acordată, printre altele, necesității efectuării evaluărilor impactului asupra datelor cu caracter personal, identificării și implementării proceselor decizionale automatizate și/sau profilării, dar și obligațiilor generale, precum identificarea bazei legale de prelucrare, acordarea și exercitarea drepturilor persoanelor vizate etc.

Sanțiuni

Pentru nerespectarea obligațiilor privind sistemele de IA cu grad de risc inacceptabil, angajatorii riscă amenzi de până la 35 de milioane EUR sau de până la 7% din cifra de afaceri mondială totală anuală pentru exercițiul financiar precedent.

În ceea ce privește sistemele de IA cu grad ridicat de risc, amenzile pot ajunge până la 15 milioane EUR sau 3% din cifra de afaceri mondială totală anuală pentru exercițiul financiar precedent.

Apreciem că angajatorii vor trebui să aibă în vedere și amenzile care pot fi aplicate pentru nerespectarea dispozițiilor în materia protecției datelor cu caracter personal. Pentru ușurință, reiterăm că acestea pot ajunge, în funcție de încălcare, până la 20 de milioane EUR sau, în cazul unei întreprinderi, de până la 4% din cifra de afaceri mondială totală anuală corespunzătoare exercițiului financiar anterior, luându-se în calcul cea mai mare valoare.

Concluzii și recomandări

Deși obligațiile privind sistemele de IA cu grad ridicat de risc vor intra în vigoare pe 2 august 2027, societățile care intenționează să implementeze astfel de instrumente înainte de acest termen ar trebui să ia în considerare următoarele:

- efectuarea unei analize a sistemelor de IA, pentru a

- determina categoriile de risc în care se încadrează;
- informarea salariaților și a reprezentanților, după caz, cu privire la implicarea acestora în utilizarea sistemelor de IA cu grad ridicat de risc la locul de muncă;
 - instruirea adecvată a salariaților prin organizarea de training-uri sau prin elaborarea unor politici interne privind implicațiile aferente introducerii tehnologiilor de IA în relațiile de muncă;
 - desemnarea persoanelor responsabile cu supravegherea umană a sistemelor, prin introducerea atribuțiilor corespunzătoare în fișa postului sau prin crearea unei noi funcții în cadrul organigramei.
-

DUNCEA, ȘTEFĂNESCU & Asociații își consolidează practica de servicii de consultanță fiscală

Echipa de avocați și consultanți ai **Duncea, Ștefănescu & Asociații** urează bun venit noilor colegi consultanți fiscali, **Daniel PETRE** (44) – Tax Partner și **Flavia ANDRIEȘ** (34) – Tax Manager, a căror cooptare în echipă va genera cu certitudine și cu efect imediat un plus de experiență, de rapiditate și complexitate a răspunsului nostru la solicitările partenerilor de afaceri. Ambii dețin o experiență relevantă dobândită în medii complexe de business, inclusiv în Big 4, deservind în special clienți cu anvergură multinațională.

Cooptarea în cadrul echipei de avocați multidisciplinari a

unei noi echipe cu capabilitate de a furniza servicii de consultanță fiscală de o calitate deosebită reconfirmă viziunea multidisciplinară a firmei noastre asupra serviciilor de consultanță de business.

Experiența profesională a echipei actuale de consultanți juridici, fiscali și contabili facilitează furnizarea de servicii multidisciplinare integrate, de tip *one-stop shop*, **Duncea, Ștefănescu & Asociații** întărindu-și, prin cooptarea noilor colegi, capacitatea de a furniza clienților servicii de consultanță juridică, fiscal – contabilă și de business.

Cosmin ȘTEFĂNESCU – Managing Partner: *„Ne bucurăm în mod deosebit de această nouă etapă în evoluția diviziei noastre de servicii de consultanță fiscală. Proiectul Duncea, Ștefănescu Tax a demarat acum mai bine de un deceniu. Nu e un secret că serviciile de consultanță juridică se întrepătrund de o maniera firească și frecventă cu cele fiscale și vice-versa: multidisciplinaritatea este de multă vreme un aspect de business care nu poate fi ignorat. Sunt convins că practica noastră de consultanță fiscală va cunoaște o creștere avându-l pe Daniel Petre la conducere. Daniel este un vechi coleg cu care am avut plăcerea să colaborez în trecut pe diverse proiecte și a cărui experiență de Big4 va fi cu siguranță determinantă pentru a asigura servicii de cea mai bună calitate și o creștere progresivă, întemeiată mai ales pe baze sănătoase”.*

Daniel PETRE – Partner, Tax Advisory Services

Daniel deține o experiență de peste 20 de ani în consultanță fiscală, fiind implicat în proiecte diverse precum structurări ale investițiilor, proiecte de optimizare fiscală, fuziuni și achiziții sau asistență în cadrul inspecțiilor fiscale. A activat în industrii variate, precum sectorul financiar, sectorul imobiliar, energie, producție etc.

Flavia Andrieș – Tax Manager

Flavia are o experiență practică de 10 ani, fiind implicată în diferite proiecte de consultanță fiscală precum asistență în relația cu autoritățile fiscale, restructurări de grup, structurări ale investițiilor etc. pentru clienți din varii industrii, precum retail, agricultură, media, brokeraj etc.

„Suntem bucuroși să ne alăturăm unei echipe profesioniste formată din consultanți tineri, dar cu vastă experiență. Faptul că vom lucra în același mediu, deservind aceiași clienți va fi cu siguranță benefic pentru coerența și expeditivitatea serviciilor furnizate către client. Sunt convins că experiența noastră comună și pluridisciplinară va genera servicii la cele mai bune standarde de pe piața de profil”, afirmă **Daniel PETRE** – Partner & Head of Tax.

Despre Duncea, Ștefănescu & Asociații:

Duncea, Ștefănescu & Asociații este o societate de avocatură fondată de Av. Adriana Duncea și Av. Cosmin Ștefănescu, doi parteneri ce au acumulat fiecare o experiență de peste 25 de ani în avocatura locală. Conduc o echipă stabilă și multidisciplinară de 15 specialiști în diverse arii, avocați și consultanți fiscali, care oferă clienților societății soluții teoretico-practice concrete, dar în aceeași măsură inovative.

Activitatea **Duncea, Ștefănescu & Asociații** se axează exclusiv pe consultanța de afaceri, acoperind o paletă largă de servicii de asistență juridică și fiscală, reprezentare în cadrul procedurilor litigioase (inclusiv litigii fiscale), restructurări, fuziuni și achiziții, aspecte de dreptul muncii, financiar-bancar, etc. Portofoliul de clienți include societăți naționale și multinaționale, activând în cele mai diverse domenii precum servicii financiar – bancare, leasing, auto, retail, farmaceutic, IT, energie, imobiliar, agricol ș.a.

Specialiștii noștri oferă consultanță juridică și reprezintă

interesele clienților în diverse arii de competență: drept societar, conformitate, fuziuni & achiziții, litigii civile și fiscale, arbitraj, dreptul muncii, insolvență & restructurări, imobiliare & construcții, drept financiar & bancar, asigurări & brokeraj, proprietate intelectuală și tehnologia informației, dreptul mediului, dreptul concurenței, protecția datelor cu caracter personal (GDPR).

Scurtă istorie

- **1999** – **Cabinetul Individual de Avocatură „Adriana Duncea”** devine firma de avocatură afiliată societății germane de audit și consultanță Haarmann Hemmelrath / RSM Hemmelrath.
- **2007** – Avocații parteneri fondează **SCA Duncea, Ștefănescu & Associates**, care devine firma de avocatură afiliată Mazars (urmare a fuziunii la nivel internațional cu RSM Hemmelrath) și membră a alianței internaționale Marcalliance.
- **2014** – Firma de avocatură devine independentă din punct de vedere organizațional, prin desprinderea de Mazars.
- **2015** – Avocații parteneri înființează Divizia de Consultanță Fiscală.
- **2022** – **SCA Duncea, Ștefănescu & Associates** devine membră a **Interleges** (fondată în 1989), o alianță care reunește societăți de avocatură independente din Europa, Orientul Mijlociu, America de Nord și de Sud <https://www.interleges.com/>.

www.duncea-stefanescu.ro

Raportarea privind durabilitatea va impune un nou model de business în companii și va influența accesul la finanțare

Autor: Claudia Bratu, Partener de Audit și Lider al Serviciilor ESG al TPA România

TPA România: În perioada imediat următoare, este de așteptat ca băncile să aplice dobânzi diferențiate pentru creditele „verzi”

BUCUREȘTI, 21 noiembrie 2024: Peste 5.000 de companii din România vor pregăti pentru anul 2025, raportarea privind durabilitatea, ca urmare a extinderii obligațiilor și pentru entitățile mijlocii și mari. Acest proces va avea un impact considerabil asupra organizațiilor, determinând adoptarea unui nou model de business. Potrivit consultanților **TPA România, companie de top în Europa Centrală și de Est, specializată în contabilitate, audit, fuziuni și achiziții, consultanță fiscală și juridică**, integrarea standardelor ESG (Mediu, Social și Guvernanță) în strategia generală poate impune schimbări majore în modul de operare și în procesele de luare a deciziilor, poate veni cu costuri semnificative de implementare și poate influența, totodată, accesul companiilor la fonduri și la finanțare.

„În ultimul an, tot mai multe entități au conștientizat necesitatea pregătirii pentru cerințele de raportare a sustenabilității. În România, auditul intern este obligatoriu pentru societățile auditate statutar și am observat o creștere a cererii pentru audituri interne axate pe ESG, ceea ce

*presupune evaluarea gradului de pregătire al entităților pentru noile standarde europene de raportare privind durabilitatea (ESRS), dar și sprijin de specialitate pentru realizarea tranziției către noile standarde, precum și pentru îndeplinirea cerințelor viitoare”, spune **Claudia Bratu, Partener de Audit și Lider al Serviciilor ESG al TPA România.***

Aplicarea directivei UE privind raportarea corporativă de sustenabilitate („CSRD”) încurajează companiile să exploreze metode inovative și eficiente din punct de vedere al resurselor, reducând costurile prin eficientizarea utilizării energiei, gestionarea mai eficientă a deșeurilor și optimizarea lanțului de aprovizionare. „Conformitatea cu standardele ESRS poate facilita accesul la finanțare și la fonduri mai ieftine, deoarece se așteaptă ca, în perioada imediat următoare, băncile să aplice dobânzi diferențiate pentru creditele «verzi» față de celelalte credite acordate. Nu în ultimul rând, entitățile care se aliniază la standardele ESRS și demonstrează preocupare pentru mediu și pentru responsabilitatea socială pot atrage profesioniști calificați și pot crește loialitatea angajaților existenți”, precizează Claudia Bratu.

Raportarea privind durabilitatea acoperă aspecte de mediu, sociale și de guvernanță și analizează nu doar activitățile directe ale societății, ci și întregul lanț valoric

Este de așteptat ca, în viitorul apropiat, un număr tot mai mare de entități să raporteze. „În prezent, EFRAG (Grupul Consultativ European pentru Raportare Financiară) lucrează la dezvoltarea unor standarde și pentru IMM-uri. Mai mult, directiva include o cerință de raportare pe întregul lanț valoric, ceea ce înseamnă că IMM-urile de pe lanțul valoric trebuie să aplice principii ESG și să aibă capacitatea de a furniza informații în acest sens partenerilor lor care fac obiectul raportării de durabilitate. Astfel, IMM-urile vor deveni tot mai implicate în procesul de raportare, pe măsură ce cerințele se extind”, adaugă Claudia Bratu.

La începutul anului 2024, România a făcut un pas important, devenind unul dintre primele state care a transpus în legislația națională cerințele CSRD, prin adoptarea Ordinului 85/2024. Raportarea privind durabilitatea acoperă aspecte de mediu, sociale și de guvernanță, analizând nu doar activitățile directe ale societății, ci și întregul lanț valoric. Această raportare trebuie inclusă în raportul administratorului și depusă împreună cu situațiile financiare anuale. În primul val, începând cu 1 ianuarie 2024, au fost vizate societățile listate la bursă, care au un număr mediu de 500 de salariați în cursul anului financiar. În al doilea val, pentru anul care începe la 1 ianuarie 2025, obligația se extinde semnificativ, incluzând societățile mijlocii și mari, mai exact cele care îndeplinesc pentru doi ani consecutivi cel puțin două din următoarele trei criterii: o cifră de afaceri anuală mai mare de 50 de milioane de lei, un total al activelor mai mare de 25 de milioane de lei sau un număr mediu de 50 de angajați.

Societățile cu un an financiar diferit de anul calendaristic vor pregăti pentru prima dată raportarea privind durabilitatea pentru primul exercițiu financiar care începe după 1 ianuarie 2024, respectiv 1 ianuarie 2025, în funcție de categoria în care se încadrează. *„De exemplu, o societate listată, cu un număr mediu de angajați mai mare de 500, al cărei an financiar se încheie la 30 septembrie, va raporta prima dată pentru anul care începe la 1 octombrie 2024, în timp ce o societate din categoria celor mijlocii și mari, cu aceeași dată de raportare, 30 septembrie, va raporta pentru prima dată pentru anul care începe la 1 octombrie 2025”*, precizează Claudia Bratu.

Procesul de pregătire a raportării nu este simplu, poate dura mai mult de nouă luni și diferă considerabil în funcție de industrie

Specialistul TPA România spune că, în anumite condiții, filialele pot fi scutite de raportare individuală, dacă

societatea-mamă include deja datele lor într-un raport consolidat al administratorilor, tradus în limba română. Este esențial însă să se prezinte în raportul administratorilor filialei denumirea și sediul social ale societății-mamă care raportează informații la nivel de grup, link-urile către raportul consolidat al administratorilor societății-mamă către opinia de asigurare limitată aferentă și, nu în ultimul rând, mențiunea că filiala este scutită de obligațiile de raportare.

„Acest proces de pregătire a raportării nu este simplu și poate dura uneori mai mult de nouă luni, timp în care companiile trebuie să identifice impacturile, riscurile și oportunitățile legate de ESG, să implice stakeholderii, să stabilească obiective ESG, să integreze strategia ESG în strategia generală, să definească indicatori de performanță ESG. În plus, este esențial să creeze echipe multidisciplinare și să colaboreze cu consultanți specializați care au o înțelegere bună a noilor standarde ESRS. În primii trei ani de aplicare a acestor cerințe, în cazul în care nu sunt disponibile toate informațiile necesare privind lanțul valoric al societății, entitatea explică eforturile depuse pentru a obține informațiile necesare privind lanțul său valoric, motivele pentru care nu au putut fi obținute toate informațiile necesare și planurile sale pentru a obține informațiile necesare în viitor”, spune Claudia Bratu.

Legislația românească prevede și sancțiuni pentru entitățile care au obligația de a raporta, dar nu fac acest lucru – amenzi ce pot varia, cel puțin în momentul de față, de la 5.000 lei la 40.000 de lei – care pot fi aplicate încă din primul an în care apare obligația depunerii raportării.

Implementarea activităților sustenabile diferă considerabil între industrii, în funcție de specificul fiecărei activități și de presiunile reglementărilor, precum și ale consumatorilor.

„Dacă vorbim de domenii precum sectorul financiar, acesta are

un rol esențial în finanțarea economiei verzi. Băncile și instituțiile financiare au început să lucreze la integrarea criteriilor ESG în procesele de evaluare a riscurilor. Se așteaptă ca băncile să ofere finanțare preferențială societăților care demonstrează un angajament puternic față de practicile sustenabile. De asemenea, sectorul energiei regenerabile este printre cele mai avansate în adoptarea principiilor ESG, deoarece are ca obiectiv principal reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră. Și societățile din domeniul software și al serviciilor IT au început să adopte ceva mai rapid politici ESG, datorită presiunii din partea investitorilor și a clienților, în special a celor din industria auto. Totodată, producătorii de bunuri de consum urmăresc să investească în ambalaje ecologice și în lanțuri de aprovizionare sustenabile, ca răspuns la cererea consumatorilor”, spune Claudia Bratu.

La polul opus, industriile extractivă, petrolieră și industria grea (producția de oțel și ciment, de exemplu) au încă mult de recuperat, confruntându-se cu dificultăți din cauza emisiilor ridicate și a tehnologiilor costisitoare necesare pentru decarbonizare. Și agricultura, și transporturile sunt, de asemenea, în categoria industriilor slab pregătite în acest domeniu, confruntându-se cu provocări legate de consumul intens de resurse și de emisiile mari de gaze cu efect de seră.

„Astfel, în timp ce sectoarele avansate se adaptează ceva mai rapid la criteriile ESG, industriile tradiționale au nevoie de investiții semnificative și schimbări structurale pentru a face față tranziției către sustenabilitate. Un contrast evident se observă și între companiile integrate în lanțurile valorice internaționale, care sunt forțate să adopte standarde înalte de sustenabilitate, și firmele focalizate exclusiv pe piața locală, unde presiunea pentru implementarea ESG este semnificativ mai redusă. Experții în domeniu subliniază că această discrepanță între sectoare ar putea duce la o

dezvoltare economică neuniformă în următorii ani, pe măsură ce criteriile ESG devin tot mai importante în deciziile de investiții și în relațiile comerciale”, mai spune Claudia Bratu.

Costurile raportării privind durabilitatea pot fi semnificative și pot include costuri cu personalul propriu, cu sistemele informaționale, costuri pentru colectarea datelor, pentru consultanță și audit extern. Este posibil să fie nevoie, de exemplu, de achiziționarea unor platforme sau a unor aplicații specializate pentru colectarea și analizarea datelor de mediu. De asemenea, societățile pot investi în echipamente pentru măsurarea emisiilor, a consumului de energie, apă sau a altor resurse care trebuie monitorizate pentru raportare.